

Programansvarig: Martin Holmberg
Lindholmen Science Park
Datum: 2026-03-02

RAPPORT
2026:1
Pilotprojekt Sydsvenskans traineeprogram

PRAKTIK LYFTER UNGAS FÖRSTÅELSE FÖR JOURNALISTIK

Forskare från Linnéuniversitetet har följt Sydsvenskans traineeprogram där unga vuxna utan journalistisk bakgrund får arbeta redaktionellt för att bredda perspektiven på redaktionen och hjälpa tidningen att nå nya målgrupper. Resultatet är tydligt: När journalistik möts genom deltagande snarare än enbart konsumtion fördjupas förståelsen för journalistikens roll, begränsningar och ansvar.

Innehåll

Medier & demokratis rapporter	3
Förord	4
Sammanfattning	5
Bakgrund	6
Resultat	8
Reflektioner ur ett utbildningsperspektiv	13
Reflektioner ur ett forskningsperspektiv	14
Viktiga lärdomar från projektet	15
Traineeprogrammets effekter för Sydsvenskan	16
Referenser	17
Tidigare rapporter från Medier & demokrati	18
Kontakter	19

Medier & demokratis rapporter

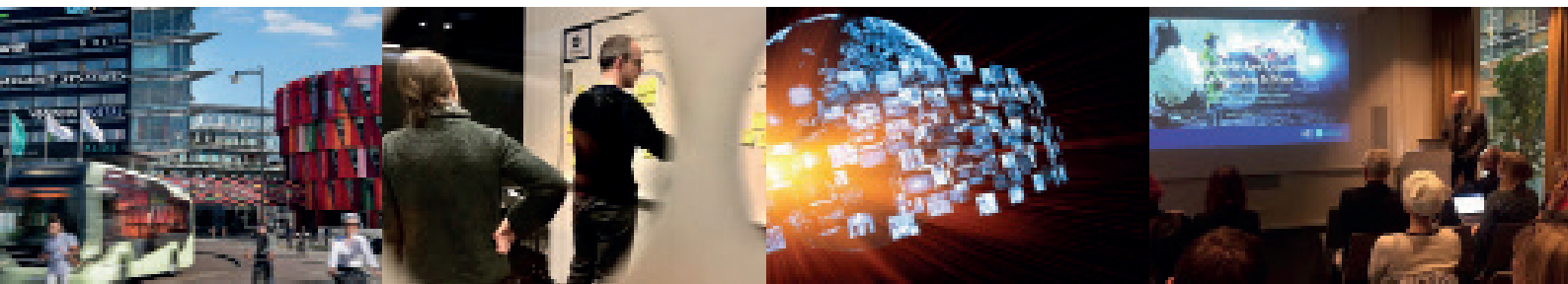
Den historiskt snabba medieutvecklingen innebär både möjligheter och utmaningar. En kärnfråga är hur demokratin påverkas. Medier & demokrati vid Lindholmen Science Park stimulerar spjutspetsprojekt för nya kunskaper och innovationer – just inom gränssnittet medie- och demokratiutveckling.

Programmet har även en nyckelroll för att sprida kunskaper och publicerar därför regelbundet aktuella rapporter. Denna rapport sammanfattar en pilotstudie som genomförts i samverkan mellan Medier & demokrati och Linnéuniversitetet. Studien bygger på intervjuer med deltagarna i ett traineeprogram som Sydsvenskan initierade 2025 och undersöker hur deras syn på journalistik och deras förtroende för nyhetsmedier förändras genom att få tillträde till redaktionellt arbete.

Författare till rapporten är Kristoffer Holt, Åsa Nylander och Emelie Kempe, samtliga forskare vid Institutionen för medier och journalistik vid Linnéuniversitetet. Projektet har finansierats av Hamrin Foundation.

Medier & demokrati är en nationell, neutral samverkansplattform för tillämpad forskning och innovation med fokus på att stärka medielandskapet och demokratin. Genom att samla aktörer från olika sektorer utforskas nya strategier och metoder för att möta både aktuella och framtida utmaningar och möjligheter. Medier & demokrati verkar inom tre huvudområden: Forsknings- och innovationsprojekt, nationella och internationella satsningar och nätverk samt spridning av nya kunskaper och tillämpningar. Läs mer: medierochdemokrati.lindholmen.se

Martin Holmberg, programansvarig
martin.holmberg@lindholmen.se

Lindholmen Science Park i Göteborg är en världsledande samverkansmiljö inom områdena mobilitet, AI och media. Den erbjuder en neutral arena där näringsliv, akademi och myndigheter tillsammans driver innovation för samhällsutveckling. I mer än 25 år har Lindholmen Science Park varit med och skapat framgångsrika samarbeten på regional, nationell och internationell nivå. Läs mer: lindholmen.se

Förord

Denna rapport sammanfattar en pilotstudie som genomförts i samverkan mellan Medier & demokrati vid Lindholmen Science Park och Linnéuniversitetet. Studien bygger på intervjuer med deltagarna i ett traineeprogram som Sydsvenskan initierade 2025 och undersöker hur deras syn på journalistik och deras förtroende för nyhetsmedier förändras genom att få tillträde till redaktionellt arbete.

Projektet är en fortsättning på tidigare forskningssamarbeten mellan Linnéuniversitetet och Medier & demokrati, där fokus legat på unga vuxnas uppfattningar om nyhetskvalitet och lokala nyheter. I denna studie förskjuts perspektivet från publiken till produktionen. I stället för att enbart fråga hur unga konsumerar och värderar journalistik, undersöker vi vad som händer när de själva kliver in i journalistikens praktik.

Rapporten ger inga enkla svar på hur framtidens journalistik bör organiseras. Däremot synliggör den centrala frågor om tillträde, legitimitet, lärande och representation. Den visar hur journalistik kan förstås som en praktik som måste erfaras för att fullt ut begripas, och hur tillgången till redaktionella miljöer kan påverka både synen på yrket och relationen till nyhetsmedier.

Detta projekt är ett exempel på hur forskning och bransch kan samverka kring gemensamma framtidsfrågor. Genom att följa och analysera konkreta innovationssatsningar skapas kunskap som är relevant både för journalistikens utveckling och för demokratins långsiktiga villkor.

Vi hoppas att rapporten ska bidra till en fördjupad diskussion om hur nya generationer kan ges reella möjligheter att påverka och forma journalistiken, och därigenom också stärka dess samhälleliga legitimitet.

Kristoffer Holt,
professor
Åsa Nylander,
universitetsadjunkt
Emelie Kempe,
universitetsadjunkt
Institutionen för
Medier & Journalistik (MJ),
Linnéuniversitetet

Sammanfattning

Denna rapport analyserar hur unga vuxnas syn på journalistik förändras när de själva deltar i redaktionellt arbete. Studien bygger på intervjuer med deltagare i Sydsvenskans traineeprogram och fokuserar på hur erfarenheten av att arbeta journalistiskt påverkar förståelsen av yrket och relationen till nyhetsmedier.

Resultaten visar en tydlig perspektivförskjutning. Journalistiken omtolkas från en färdig produkt till en process präglad av research, relationer, urval och ansvar. Det arbete som tidigare varit osynligt – kontaktskapande, väntan, avvägningar och etiska ställningstaganden – blir centralt i deltagarnas beskrivningar.

Tillträdet till redaktionen framstår som betydelsefullt i sig. Att “få vara där” påverkar både upplevelsen av legitimitet och förståelsen för journalistikens villkor. Samtidigt bidrar deltagarna med egna perspektiv, erfarenheter och nätverk som ger tillgång till berättelser och målgrupper som annars riskerar att förbises.

Studien visar också att insyn i journalistikens praktik inte eliminerar kritik, men förändrar dess karaktär. Skepsis ersätts i flera fall av en mer informerad och konkret förståelse av journalistikens avvägningar.

Sammantaget pekar resultaten mot värdet av erfarenhetsbaserad medie- och informationskunnighet. När journalistik möts genom deltagande snarare än enbart konsumtion fördjupas förståelsen för journalistikens roll, begränsningar och ansvar.

Rapporten visar att:

- Praktiskt deltagande förändrar hur journalistik förstås.
- Journalistiskt arbete uppfattas som process och ansvar, inte enbart som publicerat innehåll.
- Tillträde till redaktionella miljöer påverkar upplevelsen av legitimitet och tillit.
- Unga deltagares erfarenheter och nätverk fungerar som journalistiska resurser.
- Insyn bidrar till mer informerad och konstruktiv mediekritik.

Bakgrund

Svensk journalistik står idag inför flera sammanlänkade utmaningar som rör både publikrelationer, kompetensförsörjning och förtroende (SOM, 2025; Vincent & Heider, 2022). I synnerhet har etablerade nyhetsmedier haft svårt att nå och engagera yngre generationer, som i högre grad än tidigare präglas av medieskepsis och andra medievanor än de som traditionell journalistik historiskt varit anpassad för (Peters et al., 2022; Holt et al., 2025). Mot denna bakgrund har behovet av nya journalistiska röster, bredare erfarenheter och fördjupad förståelse för ungas relation till journalistik blivit allt mer påtagligt (Hendrickx et al., 2020).

Under våren 2025 initierade Sydsvenskan, sydsveriges ledande morgontidning, därför ett traineeprogram riktat till unga vuxna i åldern 18–22 år med varierande bakgrunder. Satsningen utgår från flera strategiska ambitioner: att tillföra redaktionen nya perspektiv och idéer, att bättre nå en yngre publik, att bredda representationen inom journalistiken samt att stärka förtroendet för nyhetsmedier hos en generation som i dag ofta står på avstånd från traditionell journalistik. Traineeprogrammet är utformat som en introduktion till redaktionellt arbete, där deltagarna ges möjlighet att arbeta journalistiskt i skarpa sammanhang, med aktiv handledning av erfarna redaktörer.

Inom ramen för programmet producerar deltagarna journalistik av olika slag, från granskningar och porträtt till trendspaningar och enkäter, med utgångspunkt i sina egna vardagserfarenheter och perspektiv. Parallellt ingår interna utbildningsinslag i exempelvis pressetik, offentlighetsprincipen och journalistiska arbetsmetoder. Ett uttalat mål för Sydsvenskan är att satsningen även ska fungera som en långsiktig utvecklingsresurs för redaktionens journalistik, bland annat inför det svenska valet 2026. Satsningen nominerades 2026 till Tidningsutgivarnas pris Årets dagstidning i kategorin Årets innovation.

Denna rapport bygger på en pilotstudie som genomförst i samverkan mellan Medier & demokrati och Linnéuniversitetet och finansierats av Hamrin Foundation. Studien baseras på intervjuer med deltagarna i traineeprogrammet och fokuserar på hur deras syn på journalistik och förtroende för nyhetsmedier förändras genom tillträde till redaktionellt arbete. Projektet kompletterar tidigare forskningssamarbeten mellan Linnéuniversitetet och Medier & demokrati, särskilt studierna *Young Citizens and Quality of News* och *Young Citizens and Local News*, genom att förskjuta fokus från publikens perspektiv till journalistikens praktik och institutionella villkor.

Studiens frågeställningar och metod

Denna studie undersöker vad som händer när personer i åldern 18–22 år får tillträde till en etablerad nyhetsredaktion. Tidigare forskningsprojekt har fokuserat på hur unga vuxna konsumerar, värderar och definierar journalistik. I denna studie förskjuts perspektivet från publiken till produktionen och i stället för att enbart studera relationen till journalistik utifrån, undersöker vi hur synen på journalistik förändras när unga själva deltar i dess praktik.

Vi har arbetat utifrån följande tre frågeställningar:

- Hur beskriver deltagarna sin syn på journalistik före och efter inträdet i traineeprogrammet?
- Hur påverkas deras förståelse för journalistiskt arbete, urval och ansvar genom praktiskt redaktionellt arbete?

- Hur förändras deras förtroende för journalistik och etablerade nyhetsmedier i takt med att de får inblick i redaktionens vardag?

Det övergripande syftet är att bidra med kunskap om hur tillträde till journalistiken som praktik, kultur och institution påverkar unga vuxnas uppfattningar om yrket, dess legitimitet och samhällsroll. Studien belyser därmed frågor om rekrytering, representation och medietillit i en tid då journalistiken står inför betydande generationsutmaningar.

Metodologiskt bygger pilotstudien på semistrukturerade intervjuer med deltagare i traineeprogrammet och med ansvariga för programmet på Sydsvenskan. Intervjuerna genomfördes under programets gång och fokuserade på deltagarnas erfarenheter av redaktionellt arbete, deras läroprocesser samt deras reflektioner kring journalistikens roll och villkor. Materialet har analyserats tematiskt med fokus på återkommande mönster och förskjutningar i hur journalistik förstås och beskrivs.

Genom att utgå från deltagarnas egna berättelser möjliggör studien en fördjupad förståelse av journalistik som praktik – och av hur professionell legitimitet kan växa fram genom deltagande snarare än genom enbart konsumtion.

Resultat

Intervjuerna visar att deltagarnas inträde i traineeprogrammet sällan var resultatet av ett långsiktigt eller uttalat karriärval. Journalistiken beskrivs inte som ett självklart mål, utan som en möjlighet som uppstod i ett visst sammanhang. Vägen in präglas av tillfälligheter, tips och öppningar snarare än av en tydlig professionsplan.

Flera berättar om hur de fick höra om programmet genom en lärare, ett studiebesök eller via en ansökan som från början gällde något annat, exempelvis sommarjobb:

”En av mina lärare sa att de skulle starta det här. Och det tyckte jag lät jättekul. Så jag sa ja.”

Journalistik framstår här mindre som ett yrke man aktivt valt och mer som ett sammanhang man fått tillträde till. Möjligheten uppstår genom en öppning, ett tips, en rekommendation, ett sammanhang, snarare än genom en självklar och tydligt utstakad väg.

Samtidigt uppfattas redaktionen som en miljö med hög status. Flera deltagare beskriver att det inte är självklart att man hör hemma där. Att få arbeta på Sydsvenskan och få sitt material publicerat beskrivs som en möjlighet man inte tackar nej till, ett privilegium snarare än en rättighet. Denna upplevelse av tillträde blir en viktig utgångspunkt för de erfarenheter som följer. Lärandet handlar inte enbart om att utveckla journalistiska färdigheter, utan också om att orientera sig i en professionell gemenskap. Att “få vara där” framträder som centralt, som en första förutsättning för att kunna förstå och gradvis uppleva sig själv som legitim i rollen.

Mot denna bakgrund blir det möjligt att förstå de förändringar i synen på journalistik som beskrivs i intervjuerna. Det är i mötet med redaktionens vardag som nya perspektiv på journalistik växer fram.

Nya perspektiv på journalistik

Intervjuerna visar en tydlig förskjutning i hur journalistik förstås och beskrivs. I mötet med redaktionens vardag förändras synen på yrket, från något som framstår som en färdig produkt till en praktik som präglas av processer, relationer och ansvar. Resultaten visar hur tillträde till redaktionellt arbete bidrar till en mer komplex och nyanserad förståelse av journalistikens villkor.

Från färdig produkt till arbetsprocess

Före traineeprogrammet beskrev flera deltagare journalistik främst som ett färdigt resultat: en publicerad artikel, ett inlägg eller en video. Det som föregår publiceringen, som research, kontakter, urval och redigering, var för många relativt osynligt. Journalistiken uppfattades som något som “bara kom”. I intervjuerna framträder en tydlig kontrast mellan denna tidigare bild och den förståelse som växer fram genom praktiskt arbete. När deltagarna själva börjar intervjua människor, boka möten och arbeta med material blir det tydligt hur omfattande arbetet bakom varje publicering är. Journalistiken omdefinieras därmed från ett enskilt skapande ögonblick till en utdragen och ibland mödosam process. Det som syns i en artikel eller ett inlägg framstår i efterhand som en liten del av det samlade arbetet. Förarbetet, att identifiera rätt personer, formulera frågor, hantera avbokningar och göra nya försök, beskrivs som centralt.

Flera deltagare betonar hur denna insikt förändrat deras syn på yrket:

”Jag hade inte riktigt så mycket bra koll på vad det innebär riktigt. För nu vet jag att det är jättemycket förarbete. Det visste jag inte riktigt om.”

Journalistiken framträder här som ett hantverk som kräver tid, tålamod och uthållighet, snarare än enbart språklig skicklighet. Flera deltagare beskriver att de gick in i programmet med föreställningen att journalistik i första hand handlar om att skriva bra. I mötet med redaktionen förskjuts fokus från slutprodukten till allt som omger den: research, planering, urval och redigering.

”Själva arbetet... researcha, intervjuva rätt personer, skriva bra – det handlar bara om att lägga ner tiden.”

Samtidigt utvecklas en mer nyanserad förståelse för journalistikens urvalsprocesser. Journalistiskt arbete handlar inte bara om att hitta berättelser, utan om att avgöra vilka berättelser som ska berättas, för vem och på vilket sätt. Perspektiv, ton och fokus framstår som resultat av aktiva val.

En deltagare beskriver hur journalistiken före programmet uppfattades som ensidigt problemfokuserad och negativ, vilket bidrog till ett minskat intresse för nyheter. I mötet med redaktionen förändrades denna bild och en större horisont blev synlig, där journalistiken kan handla om många olika saker, till exempel vardagliga erfarenheter och ämnen som intresserar specifika målgrupper:

”Men sen fick jag lära mig att ämnet behöver inte vara intressant för alla. Man kan välja ett ämne som intresserar en viss grupp.”

Med denna insikt följer också en ökad medvetenhet om ansvar. Att välja ett ämne innebär samtidigt att välja bort något annat. Journalistiken beskrivs därmed som en praktik där relevans och representation ständigt förhandlas.

Osäkerhet, status och legitimitet

Intervjuerna visar att flera deltagare initialt kände osäkerhet inför den journalistiska rollen. Känslor av att inte vara tillräckligt kunnig eller erfaren återkommer i materialet.

”Det kändes som imposter syndrome... det finns så många smarta och framgångsrika personer runt omkring.”

Osäkerheten kopplas inte till bristande stöd från redaktionen, utan till en upplevelse av att kliva in i ett sammanhang med hög professionalitet och etablerad status. Att “få vara där” framträder som en central del av lärandet. Genom deltagande och handledning utvecklas en gradvis känsla av tillhörighet. Legitimitet framstår inte som något man har från början, utan som något som växer fram genom praktik.

Flera deltagare beskriver hur arbetet med att kontakta människor, hantera avvisanden och bygga förtroende varit mer krävande än väntat. Att ringa, vänta på svar och fortsätta trots osäkerhet framstår som en central del av yrket. Journalistiken beskrivs därmed som ett relationellt arbete, beroende av tillgång och förtroende. Lärandet sker genom repetition och handledning, snarare än genom färdiga mallar.

Sociala medier som självklar del av yrket

Sociala medier beskrivs som en integrerad del av journalistiken. De ses inte enbart som distributionskanaler, utan som arenor där journalistik möter sin publik. Deltagarna talar om anpassningar i tonalitet och format, med kortare och mer personliga uttryck. TikTok lyfts ofta som en referens för hur unga konsumerar innehåll, med fokus på tempo, tydlighet och direkt tilltal. Plattformarnas logik beskrivs som något journalistiken behöver förhålla sig till, snarare än något som står utanför yrket.

Sammantaget visar intervjuerna hur deltagarna steg för steg kliver in i journalistiken som praktik. Yrket framträder som processuellt, relationellt och något som kommer med ett tydligt ansvar. Den tidigare bilden av journalistik som färdig produkt ersätts av en förståelse av arbete, urval och legitimitet. Journalistiken måste, enligt deltagarnas erfarenheter, inte bara förstås, den måste göras. Det är genom deltagande i redaktionens vardag som synen på yrket förändras och fördjupas.

Erfarenhet av att kunna bidra

Ett återkommande tema i intervjuerna är deltagarnas upplevelse av att faktiskt kunna tillföra något nytt till redaktionen. Deras bidrag beskrivs inte enbart i termer av att de representerar en yngre generation, utan i relation till erfarenheter, nätverk och vardagsnära sammanhang som annars sällan når etablerade redaktioner. Flera deltagare framhåller att deras sociala position, som unga, studerande eller med erfarenheter av migration och etablering i Sverige, ger dem tillgång till miljöer, frågor och berättelser som inte alltid är synliga för äldre journalister. De befinner sig i sammanhang där samtal om skola, arbete, bostadssituation, psykisk hälsa eller digitala trender uppstår informellt och tidigt. Dessa miljöer fungerar som källor till idéer och tips som annars inte nödvändigtvis kanaliseras via traditionella tipsfunktioner. Ålder framträder därmed som en konkret journalistisk resurs. Deltagarna beskriver hur de kan identifiera ämnen som upplevs som relevanta för unga målgrupper, men som inte självklart prioriteras i redaktionens ordinarie flöde. Det kan handla om frågor som rör ungas livsvillkor, om kulturella referenser som kräver förförståelse, eller om tonalitet och tilltal i sociala medier. Samtidigt betonar flera att deras bidrag inte enbart gäller innehåll, utan också perspektiv. Genom egna erfarenheter av exempelvis migration, klassbakgrund eller att vara första generationens student upplever de att de kan formulera frågor och ingångar som annars riskerar att förbises. En deltagare beskriver det som att de kan skriva om sådant "som de själva inte kan veta utan oss".

I intervjuerna framträder därmed en förståelse av representation som mer än symbolisk närvaro. Det handlar om faktisk tillgång till berättelser, källor och perspektiv. Genom sina nätverk och erfarenheter fungerar deltagarna som broar mellan redaktionen och grupper som annars kan stå på avstånd från etablerade medier. Samtidigt visar materialet att detta bidrag inte sker utan spänningar. Att vara ung i en etablerad redaktion innebär också att förhålla sig till rådande normer och professionella standarder. Deltagarnas erfarenheter pekar dock på att det är just i mötet mellan nya perspektiv och etablerade arbetsformer som något produktivt kan uppstå.

Sammantaget visar intervjuerna att deltagarnas ålder och bakgrund inte enbart är demografiska egenskaper, utan funktionella resurser inom ramen för journalistiskt arbete. De möjliggör andra ingångar, andra kontaktytor och i vissa fall andra berättelser – vilket i sin tur kan bidra till att bredda både journalistikens innehåll och dess relation till publiken.

Problem, dilemman och förbättringspotential

Intervjuerna visar inte enbart på lärande och nya insikter, utan också på spänningar och förbättringsområden. Deltagarnas erfarenheter av att arbeta på redaktionen ger dem ett inifrånperspektiv, men innebär inte att de okritiskt accepterar journalistikens nuvarande former.

Ett återkommande tema rör relationen till unga målgrupper. Flera deltagare menar att Sydsvenskan i viss mån når unga, men inte fullt ut. Framför allt pekar de på behovet av snabbare, mer tillgänglig journalistik i de kanaler där unga redan befinner sig. Sociala medier beskrivs som en nödvändig arena snarare än ett komplement till den traditionella tidningen. Samtidigt uttrycks en realism kring betalningsvilja och konsumtionsvanor: unga förväntas sällan aktivt söka sig till en prenumererad produkt, utan möter journalistik i flöden där konkurrensen om uppmärksamhet är hård.

Ett annat återkommande område rör representation. Flera deltagare upplever att journalistikens relevans hänger samman med vilka röster och erfarenheter som ges utrymme. Bristande representation beskrivs som en möjlig orsak till att unga, särskilt de med annan social eller kulturell bakgrund, kan känna distans till etablerade medier. I detta sammanhang framstår traineeprogrammet som ett sätt att bredda perspektiven, men intervjuerna antyder också att frågan är större än ett enskilt initiativ. Att förändra vilka berättelser som prioriteras och vilka perspektiv som ges utrymme upplevs som en mer långsiktig utmaning.

Ett tredje dilemma rör balansen mellan traditionella journalistiska normer och nya uttrycksformer. Deltagarna ser värdet i etablerade kvalitetskrav, men pekar samtidigt på behovet av att utveckla tonalitet, format och ämnesval för att bättre spegla ungas erfarenheter. Här synliggörs ett underliggande anpassningsbehov mellan professionell standardisering och behovet av förnyelse.

Sammantaget visar intervjuerna att deltagarnas erfarenheter inte leder till en okritisk anpassning till rådande strukturer. Tvärtom ger tillträdet till redaktionen en mer informerad grund för kritik. De förbättringsområden som identifieras handlar inte om att överge journalistikens kärnvärden, utan om hur dessa kan omsättas i former som upplevs som relevanta och inkluderande för en yngre generation. Detta pekar på ett centralt resultat: insyn i journalistikens praktik tycks inte nödvändigtvis minska kritiken, men den förändrar dess karaktär. Från att ha varit mer generell eller misstänksam blir den mer konkret och konstruktiv.

Personliga reflektioner

Intervjuerna visar att deltagarnas erfarenheter av traineeprogrammet inte enbart handlar om journalistiskt lärande, utan också om personlig utveckling. Journalistiken beskrivs som en erfarenhet som griper in i hur de ser på sig själva, sina möjligheter och sina framtidsval. För många framstår journalistik inte som ett självklart eller livslångt yrkesval. När de blickar framåt uttrycker flera en osäkerhet kring om de kommer att arbeta inom journalistik på längre sikt. Programmet beskrivs snarare som en möjlighet bland flera, ett sammanhang att pröva, utforska och samla erfarenheter i.

”Jag tänker inte att jag ska jobba som journalist, men man vet aldrig.”

”Innan har jag aldrig tänkt att jag ska hamna här. Men det blev så.”

Journalistiken framträder därmed mindre som en identitet och mer som en erfarenhet att bära med sig. Deltagarna betonar att de färdigheter de utvecklat, att ta kontakt med människor, formulera frågor, hantera osäkerhet och ta ansvar för publicering, upplevs som värdefulla oavsett framtida yrkesbana. Flera beskriver hur arbetet stärkt deras självförtroende. Att våga ringa okända personer, att stå för en publicerad text och att ta ansvar för korrekt information beskrivs som utmanande men utvecklande. Osäkerheten, särskilt i början, framträder inte enbart som ett hinder utan som en del av lärandet.

Samtidigt upplevs erfarenheten som meningsfull. Att arbeta med information som riktar sig till en bredare publik ger en känsla av ansvar och betydelse. Några uttrycker att journalistiken fått en större tyngd än de förväntat sig, just eftersom arbetet når utanför den egna kretsen. Intervjuerna visar också att deltagarna i hög grad talar om framtiden i termer av vilka erfarenheter de vill samla, snarare än vilket yrke de slutgiltigt vill välja. Journalistiken blir i detta sammanhang en arena för självutforskande. Den erbjuder en möjlighet att testa intressen, utveckla kompetenser och pröva sin förmåga i ett professionellt sammanhang.

Reflektioner ur ett utbildningsperspektiv

Som aktiva lärare vid programmet Journalistik och Medieproduktion vid Linnéuniversitetet möter vi ofta studenter i en annan position än de som intervjuats i denna studie. Universitetets journalistutbildning är i regel långsiktig, strukturerad och teoretiskt förankrad. Sydsvenskans traineeprogram representerar i stället ett tidigt och praktiskt inträde i yrket, där deltagarna snabbt konfronteras med journalistikens vardagliga villkor. Intervjuerna ger inga enkla svar på hur journalistutbildningar bör utformas, men pekar mot flera lärdomar som är relevanta för utbildning av framtida journalister: En central insikt är att deltagarnas viktigaste lärande inte främst handlar om tekniska färdigheter, utan om görandet – om att pröva, misslyckas, justera och fortsätta. Genom övning och handledning växer förståelsen för hur journalistiskt arbete faktiskt fungerar.

En återkommande erfarenhet hos deltagarna är känslan av osäkerhet, exempelvis inför intervjuer och kontakt med okända människor. Samtidigt framträder osäkerheten som en central del av lärandet. Det är i situationer utan givna svar som mycket av utvecklingen sker, vilket pekar på vikten av att journaliststudenter får öva på sådant som inte går att kontrollera fullt ut: att ta kontakt, möta nej och behöva tänka om. Samtidigt framstår journalistiken som ett i grunden relationellt arbete. Kontaktskapande, förtroende och hantering av avvisanden beskrivs som centrala förutsättningar för att journalistik överhuvudtaget ska kunna bli till – minst lika viktiga som själva skrivandet eller redigandet.

För många deltagare ses journalistik inte som ett livslångt yrkesval, utan som en erfarenhet att bära med sig. Detta pekar mot ett perspektivskifte för journalistutbildningen: den kan fungera som en övergångszon mellan teori och praktik, snarare än som en rak väg in i ett yrke. Journalistikutbildning behöver därmed inte enbart förstås som professionsförberedande, utan också som en plats för att utveckla bredare kompetenser som är relevanta även bortom journalistiken.

Det vi tar med oss från detta projekt är att studenter behöver tidigt få arbeta journalistiskt i praktiken och möta osäkerhet och ansvar genom faktiskt redaktionellt arbete. Lärandet sker i görandet: genom att ta kontakter, möta avvisanden, göra om och pröva igen, i nära samspel med handledning och återkoppling. Utbildningen bör därför skapa strukturer som liknar redaktionella arbetsformer, där feedback, samtal och gemensam reflektion är centrala, för att bättre spegla journalistikens faktiska villkor och förbereda studenter för yrkeslivet, och för andra sammanhang där dessa erfarenheter är värdefulla. Resultaten fungerar samtidigt som ett kvitto på hur vår utbildning ser ut i dag. Praktiskt redaktionellt arbete, handledning och återkoppling är redan centrala inslag, och intervjuerna bekräftar värdet av att studenter lär sig journalistik genom att göra journalistik. I det avseendet pekar materialet inte bara på utvecklingsbehov, utan också på att vi i flera avseenden är på rätt spår.

Reflektioner ur ett forskningsperspektiv

Sydsvenskans traineeprogram aktualiserar en bredare fråga om relationen mellan journalistik, tillit och demokratisk kompetens. Intervjuerna visar hur deltagarnas förståelse av journalistik förändras när de får konkret tillträde till redaktionellt arbete. Det som tidigare uppfattades som en färdig produkt framträder i stället som en process präglad av research, urval, ansvar och etiska överväganden. Ur ett forskningsperspektiv kan detta förstås som en form av praktiskt förankrad medie- och informationskunnighet (media literacy). I stället för att enbart lära om medier genom undervisning eller teoretiska resonemang får deltagarna känna på och uppleva journalistikens villkor inifrån. Genom att själva intervjua, göra urval, möta avvisanden och ta ansvar för publicering utvecklas en förståelse för hur nyheter blir till. Denna erfarenhetsbaserade kunskap skiljer sig från en mer abstrakt mediekritisk diskussion; den bygger på insikt i processer snarare än på antaganden om intentioner. Den demokratiska potentialen i detta är tydlig. När journalistikens arbetsvillkor synliggörs minskar risken att medier uppfattas som slutna eller godtyckliga institutioner. Förståelsen för urvalets komplexitet, för ansvarets tyngd och för det relationella arbete som ligger bakom varje publicering kan bidra till en mer nyanserad syn på journalistikens roll i samhället (Masullo et al., 2022). Samtidigt visar materialet att denna förändring i perspektiv inte uppstår genom konsumtion av nyheter i sig, utan genom deltagande. Tillträde till redaktionella miljöer framstår som en särskilt kraftfull mekanism för att utveckla tillit och förståelse. Detta väcker frågor om hur liknande former av praktiskt deltagande skulle kunna organiseras i bredare samhällskontexter – exempelvis i skolor, genom lokala samarbeten eller i samverkan mellan medier och civilsamhälle.

Det innebär inte att alla ska eller kan arbeta journalistiskt. Däremot pekar studien mot värdet av att journalistikens processer görs mer transparenta och tillgängliga (Jaakkola, 2022). Om fler unga ges möjlighet att möta journalistiken som praktik – snarare än enbart som innehåll – kan det bidra till att stärka både mediekunnighet och demokratisk delaktighet. Ur ett demokratiskt perspektiv är frågan därför inte enbart hur medier ska nå unga, utan hur unga kan ges reella möjligheter att förstå och påverka journalistikens villkor (Vázquez-Herrera et al., 2022). Sydsvenskans traineeprogram representerar en konkret modell för detta. Pilotstudien visar att även ett tidsbegränsat och avgränsat initiativ kan skapa betydande perspektivförskjutningar hos deltagarna.

Den vidare forskningsfrågan blir hur sådana initiativ kan skalas, institutionaliseras eller kombineras med utbildningssystemet utan att förlora sin praktiska och relationella karaktär. Om journalistikens demokratiska funktion i hög grad bygger på förtroende, tycks deltagande och erfarenhet vara en möjlig väg att stärka detta – inte genom retorik, utan genom praktik.

Viktiga lärdomar från projektet

1. **Insyn förändrar förståelsen av journalistik**

- När unga får arbeta praktiskt i en redaktion förändras deras syn på journalistik från “innehåll” till “process”.

Insikt: Transparens och praktiskt deltagande kan vara mer effektivt för att stärka förståelsen för journalistik än enbart kommunikation om värdegrund och kvalitet.

2. **Förtroende byggs genom deltagande**

- Deltagarnas tillit till journalistiken stärks genom erfarenhet av hur arbetet faktiskt går till.
- Kritiken mot medier blir mer informerad och mindre generell.

Lärdom: Initiativ som ger unga konkret tillträde till journalistikens praktik kan fungera som ett långsiktigt komplement till traditionella förtroendesatsningar.

3. **Rekrytering är också en publikstrategi**

- Deltagarnas ålder och bakgrund möjliggör tillgång till berättelser, nätverk och perspektiv som annars riskerar att förbises.

Insikt: Breddad rekrytering handlar inte enbart om representation, utan om att stärka journalistikens relevans och kontaktytor i nya målgrupper.

4. **Ett pragmatiskt förhållningssätt till journalistik som yrke**

- Journalistik uppfattas inte nödvändigtvis som en livslång identitet, utan som en erfarenhet och kompetens bland flera möjliga vägar.

Lärdom: Framtida kompetensförsörjning kan behöva anpassas till en generation som ser yrket mer flexibelt och mindre identitetsbundet än tidigare generationer.

5. **Praktiskt förankrad media literacy har demokratisk potential**

- Erfarenhetsbaserad inblick i redaktionellt arbete ger en djupare förståelse för journalistikens villkor, urval och ansvar.

Insikt: Samverkan mellan redaktioner, utbildningsinstitutioner och civilsamhälle kring praktiska former av mediedeltagande kan bidra till att stärka både mediekunnighet och demokratisk legitimitet.

Traineeprogrammets effekter för Sydsvenskan

I en nyhetstext på Medier & demokratis hemsida kan du läsa mer om traineeprogrammet, hur arbetet har gått till och på vilket sätt det gynnat både ungdomarna och Sydsvenskan. [Läs artikeln här.](#)

MEDIER&DEMOKRATI

Projekt Publikationer F

Traineeprogram hjälper Sydsvenskan att nå nya målgrupper

🕒 torsdag, januari 8, 2026

”

Den blev superläst, det var en av våra mest lästa artiklar över hela Sydsvenskan. Så det är inte så att de sitter och skriver notiser utan de gör verkligen större jobb, det har varit väldigt kul.

”

”

I vart fall hälften av det ungdomarna skrivit är saker vi inte hade gjort om de inte varit här.

”

Referenser

Hendrickx, J., Ballon, P., & Ranaivoson, H. (2020). Dissecting news diversity: An integrated conceptual framework. *Journalism*, 23(8), 1751–1769. <https://doi.org/10.1177/1464884920966881>.

Holt, K., Mats, W., Mahitab, E. E. D., Ari, N., & Dahlén, P. (2025). What They say and What They do ... Young Swedish Citizens' Strategies for Finding News. *Journalism Practice*, 1–19. <https://doi.org/10.1080/17512786.2025.2496938>.

Jaakkola, M. (2022). Journalists as Media Educators: Journalistic Media Education as Inclusive Boundary Work. *Journalism Practice*, 16(6), 1265–1285. <https://doi.org/10.1080/17512786.2020.1844040>

Masullo, G. M., Curry, A. L., Whipple, K. N., & Murray, C. (2022). The Story Behind the Story: Examining Transparency About the Journalistic Process and News Outlet Credibility. *Journalism Practice*, 16(7), 1287–1305. <https://doi.org/10.1080/17512786.2020.1870529>.

Peters, C., Schröder, K. C., Lehaff, J., & Vulpius, J. (2022). News as They Know It: Young Adults' Information Repertoires in the Digital Media Landscape. *Digital Journalism*, 10(1), 62–86. <https://doi.org/10.1080/21670811.2021.1885986>.

SOM-Institutet (2025). Svenska ungdomstrender 1986–2024. En specialrapport om landets unga över tid. Göteborgs universitet. <https://www.gu.se/sites/default/files/2025-11/Svenska%20ungdomstrender%201986-2024.pdf>.

Vázquez-Herrero, J., Negreira-Rey, M.-C., & Zago, G. (2022). Young audience wanted! Journalism looks to the future. In *Emerging practices in the age of automated digital journalism* (pp. 56–66). Routledge.

Vincent, S., & Heider, D. (2022). Challenges and Opportunities for Local Journalism in Reinventing Political Coverage. *Journalism & Communication Monographs*, 24(4), 308–314. <https://doi.org/10.1177/15226379221131043>.

Tidigare rapporter från Medier & demokrati

Rapport 2025:2

Unga ser lokala nyheter på nytt sätt

Publicerad den 17 december 2025

Rapport 2025:1

”Problemet är att hot och hat och desinformation fungerar”

Publicerad den 20 maj 2025

Rapport 2024:2

Kan Lottakåren stärka lokal journalistik?

Publicerad den 17 december 2024

Rapport 2024:1

Definierar AI journalistikens framtid?

Publicerad den 25 oktober 2024

Rapport 2023:3

Så kan unga lockas av nyheter

Publicerad den 6 december 2023

Rapport 2023:2

Brist på innovationer i valbevakningen 2022

Publicerad den 7 september 2023

Rapport 2023:1

Lyckad kombination stärker demokratin

Publicerad den 15 maj 2023

Rapport 2022:3

Sällananvändare av nyheter: delrapport 3

Publicerad den 14 december 2022

Rapport 2022:2

Sällananvändare av nyheter: delrapport 2

Publicerad den 31 maj 2022

Rapport 2022:1

50 mediechefer om AI och automatisering

Publicerad 8 februari 2022

Rapport 2021:3

Lokalredaktör 2.0

Publicerad den 15 december 2021

Rapport 2021:2

Sällananvändare av nyheter: delrapport 1

Publicerad den 4 maj 2021

Rapport 2021:1

Den lokala journalistikens återkomst

Publicerad den 9 februari 2021

Rapport 2020:3

Konstruktiv journalistik – lägesrapport om en om-

stridd rörelse

Publicerad 30 september 2020

Rapport 2020:2

AI, journalistiken och medieaffären

Publicerad 16 juni 2020

Rapport 2020:1

Beta Borås accelererar BT:s digitala resa

Publicerad 10 mars 2020

Rapport 2019:4

AI och journalistiken

Publicerad 17 december 2019

Rapport 2019:3

Nyhetsmedierna och publiken

Publicerad 19 november 2019

Rapport 2019:2

Medierna och lokalvalen 2018

Publicerad 20 maj 2019

Rapport 2019:1

Facebook-kartan vässade SVT:s valbevakning

Publicerad 19 mars 2019

Rapport 2018:6

Folkbildning och lekfullhet lockar 25-35-åringar

Publicerad 12 december 2018

Rapport 2018:5

Kreativa berättargrepp förnyade valbevakningen

Publicerad 16 oktober 2018

Rapport 2018:4

Från gratis till betal innehåll

Publicerad 4 september 2018

Rapport 2018:3

Interaktiv innovation imponerar

Publicerad 19 juni 2018

Rapport 2018:2

Växla ned i print – flipp eller flopp?

Publicerad 24 april 2018

Rapport 2018:1

Facebook nu jämsides med norska lokalmedier

Publicerad 26 mars 2018

Rapport 2017:1

300 procent upp för prisat journalistiskt integrationsprojekt

Publicerad 21 december 2017

Kontakter

Linnéuniversitetet

Kristoffer Holt

Professor vid Institutionen för medier och journalistik

[*kristoffer.holt@lnu.se*](mailto:kristoffer.holt@lnu.se)

Medier & demokrati, Lindholmen Science Park

Martin Holmberg

Programansvarig

[*martin.holmberg@lindholmen.se*](mailto:martin.holmberg@lindholmen.se)

MEDIER&DEMOKRATI

Medier & demokrati leds av Lindholmen Science Park och basfinansieras av Västra Götalandsregionen och Hamrin Foundation. Satsningen stöds också av bland andra Sveriges kommersiella medier inom Tidningsutgivarna (TU), public servicebolagen Sveriges Television och Sveriges Radio, Sveriges ledande medieakademier som Göteborgs universitet, Jönköping University, Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet och Södertörns högskola. Därtill av internationella aktörer som Nordicom och den globala branschorganisationen WAN-IFRA.